

Obchodní právo

Společné podnikání
Obchodní korporace - obecná část

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Doc. Mgr. Tomáš Gongol, Ph.D.

Mgr. Michael Münster

přednáška

Formy „společného podnikání“

- Smluvní formy
 - Smlouva o společnosti
 - Smlouva o tiché společnosti
- Organizační formy
 - Obchodní korporace

Smlouva o společnosti

(§ 2716 ObčZ)

- Podstata společnosti je ve **smluvním závazku alespoň dvou osob** sdružit za společným účelem činnosti (práce) nebo věci, anebo obojí. Podle toho se rozlišují společnosti pracovní, kapitálové a smíšené.
 - Společný účel není předepsán, může být tedy v mezích právního řádu jakýkoli, hospodářský (výdělečný) i nevýdělečný.
 - Takovou smlouvou se účastníci tedy mohou sdružit **ke společnému podnikání**.
- Společnost **nemá vlastní právní osobnost**; nejedná se tedy o právnickou osobu
- Z dluhů vzešlých ze společné činnosti jsou společníci zavázáni vůči třetím osobám **solidárně, tj. společně a nerozdílně** (tato odpovědnost se nemění ani po zániku společnosti)

Tiché společenství (§ 2747)

- tichý společník **zavazuje k vkladu**, kterým se bude podílet po celou dobu trvání tiché společnosti na výsledcích podnikání podnikatele, a podnikatel se zavazuje platit tichému společníkovi **podíl na zisku**.
- Tichá společnost **nemá vlastní právní osobnost**; nejedná se o právnickou osobu
- ze všech právních skutečností vzniklých z podnikání **zavázán jen podnikatel**
 - **Výjimka**: Je-li však jméno tichého společníka obsaženo ve jménu, popřípadě v obchodní firmě podnikatele, ručí tichý společník za dluhy podnikatele
- Tichá společnost se **zrušuje**
 - dosáhne-li podíl tichého společníka na ztrátě výše jeho vkladu
 - Tichý společník se totiž **podílí na zisku i na ztrátě** podnikatele
 - ukončí-li se podnikání, kterého se tichá společnost týká,
 - bylo-li rozhodnuto o úpadku podnikatele nebo tichého společníka
 - Uplynutím doby, příp. nebyla-li tichá společnost ujednána na určitou dobu, lze ji vypovědět nejpozději šest měsíců před koncem účetního období

Obchodní korporace

- Možnost spojení kapitálu, pracovních schopností a snížení podnikatelského rizika
- pramen právní úpravy
 - zákon o obchodních korporacích (ZOK)
 - občanský zákoník (NOZ či ObčZ)(viz dále)

Systematika uspořádání pramenů

Obecná právní úprava právnických osob

§ 118 - 209 ObčZ

Právní úprava korporací

§ 210 - 213 ObčZ

Právní úprava obchodních korporací

§ 1 - 94 ZOK

Právní úprava konkrétního typu obchodní korporace

§ 95 - 773 ZOK (v.o.s., k.s., s.r.o., a.s., družstvo)

Příklad – společenská smlouva

- ObčZ v obecné části, upravuje zakladatelské právní jednání. Zde jsou v § 123 OZ upraveny jeho **minimální** obsahové náležitosti.
- V obecné části ZOK, kde se dovíme v ustanovení § 8, že společenská smlouva, kterou se zakládá kapitálová společnost (tedy s.r.o.) musí mít **formu veřejné listiny**.
- doplňující údaje musí společenská smlouva také obsahovat (§ 146 ZOK), ovšem nedozvíme se, v jaké formě a jaké další údaje mají být uvedeny.

Rozdělení společností

- Osobní obchodní společnosti
 - Osobní účast společníků – účast nepřevoditelná
 - Není vkladová povinnost
 - Společníci ručí společně a nerozlučně veškerým svým majetkem
 - Za společnost jednají společníci
 - Nezřizují jiné orgány
 - v.o.s.
 - k.s.
- Kapitálové obchodní společnosti
 - Kapitálová účast
 - Vkladová povinnost každého společníka – tvorba zákl.kapitálu
 - Společníci zásadně neručí (pouze do výše nesplaceného vkladu)
 - Společnost vytváří orgány
 - s.r.o.
 - a.s.

2 ETAPY zakládání společnosti v čase

ZALOŽENÍ SPOLEČNOSTI

Jakým způsobem?

Kdo?

Právní úkony za účelem vzniku

MAX: 6 měsíců

- *Splácení vkladů*
- *Získání podnikatelského oprávnění*
- *Doložení právního důvodu umístění sídla*

VZNIK SPOLEČNOSTI

Založení společnosti

Zakladatelem může být: FO, PO i zahraniční osoba

Založení **osobní** společnosti

- Uzavřením **společenské smlouvy**
 - Písemná forma
 - Úřední ověření podpisů všech společníků
 - Minimálně 2 osoby

Založení **kapitálové** společnosti

- **Společenská smlouva** nebo **zakladatelská listina**
 - Forma notářského zápisu
 - Postačí jeden zakladatel

Společenská smlouva

- **Upravuje vnitřní vztahy** mezi společníky navzájem a vztahy mezi společností a společníky (u a.s. ji nahradí **stanovy**)
- **Základní obsahové náležitosti**
 - **název,**
 - **sídlo**
 - **předmět činnosti**
 - **statutární orgán** a jak se vytváří, nestanoví-li to zákon přímo. Určí též, kdo jsou **první členové** statutárního orgánu..

Právní jednání před zápisem

– Před zápisem do OR

- Jménem společnosti lze jednat již před jejím vznikem
- Jednat může kdokoliv – sám vázán právními úkony
 - Aby úkony zavazovaly společnost, je nutné je schválit do 3 měsíců po založení (schvaluje valná hromada)

– Návrh na zápis do OR

- osobních společností do obchodního rejstříku podávají všichni společníci,
- u společnosti s ručením omezeným všichni jednatele
- u akciové společnosti všichni členové představenstva nebo statutární ředitel.
- U družstva podávají návrh všichni členové představenstva nebo předseda představenstva.

- Nově lze podat i u notáře

Vznik obchodní společnosti

- **Zápisem do OR** obchodní společnost vzniká
 - Do 6 měsíců od založení společnosti
- Od vkladu může nabývat práv a povinností
- Návrh na zápis se podává na formuláři

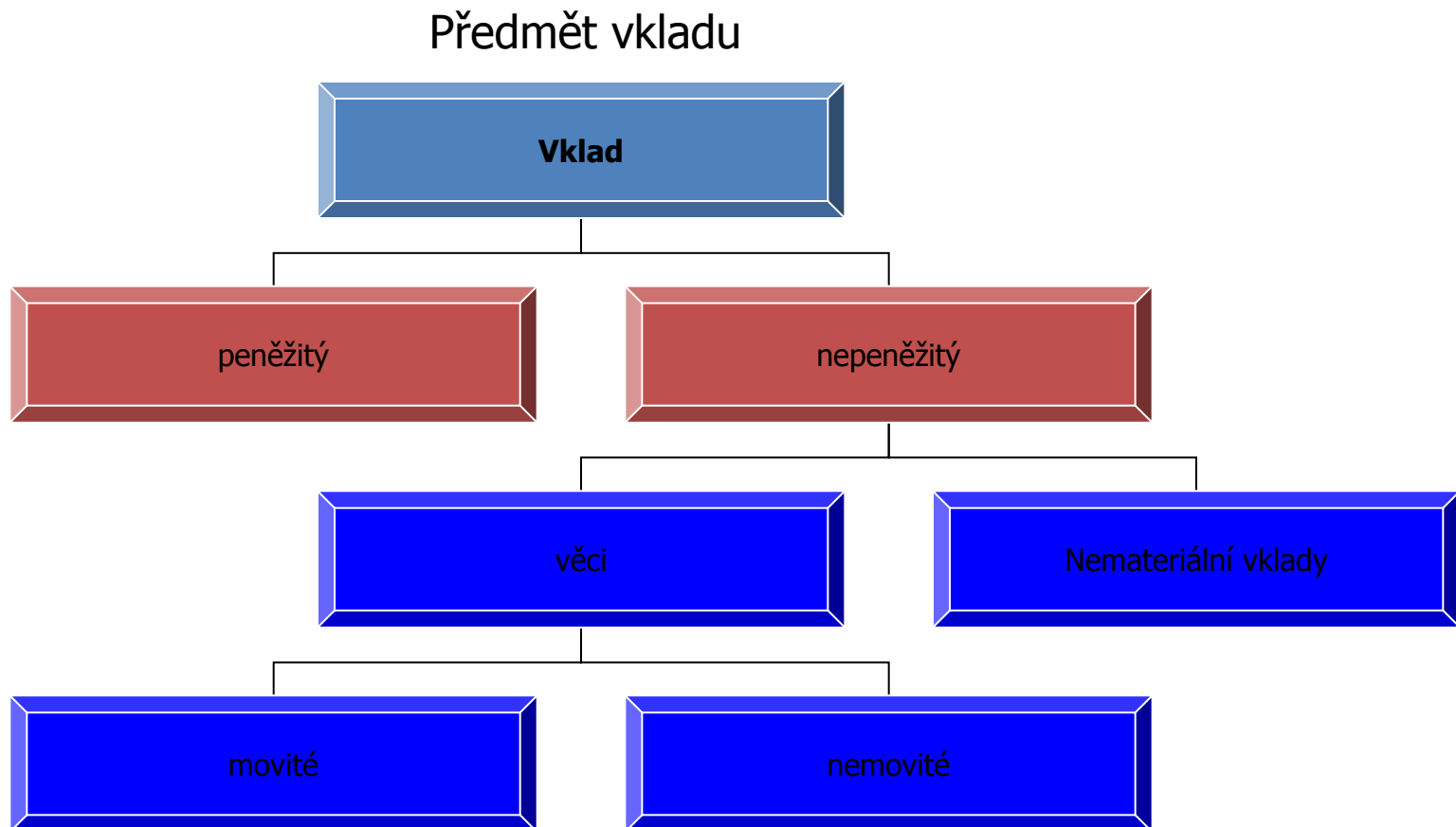
Základní pojmy

- Vklad
 - peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu
- Základní kapitál
 - Penězi vyjádřený souhrn peněžitých i nepeněžitých vkladů všech společníků
 - Povinně vytvářený v s.r.o; a.s.; k.s.
- Podíl
 - Účast společníka na společnosti a z ní plynoucí práva a povinnosti
 - Zvláštnosti – vypořádací podíl, podíl na likvidačním zůstatku

Vklad

- Vyjadřuje vztah společníka a společnosti
 - Na základě vkladu získá podíl ve společnosti

Nepeněžitě vklady

- Obecná pravidla
 1. jakékoliv věci, za podmínky, že jsou penězi ocenitelné
 - U kapitálových společností musí ocenit znalec
 - U osobních společností stačí dohodou společníků
 2. Nepřípustné: provedení prací a služeb
 3. Splaceny před zápisem společnosti do OR

Správa a splacení vkladů

- Správce vkladu
 - zakladatel pověřený v zakladatelském dokumentu nebo banka
 - spravuje vklady před zápisem do OR
 - Po vzniku společnosti předá vklady společnosti
- U kapitálových společnostech musí být v den zápisu
 - splacen každý peněžitý vklad min. 30%
 - splacen každý nepeněžitý vklad ve 100%
- Dnem zápisu společnosti OR na ni přecházejí vlastnická práva ke vkladům
 - U nemovitosti – vkladem do KN

Základní kapitál

- Souhrnné vyjádření všech vkladů všech společníků – vždy vyjádřeno v penězích
- Výši lze změnit formalizovaným postupem
 - Zvýšení ZK
 - Snížení ZK
- Význam zejm. u kapitálových společností
 - Chybí osobní ručení
 - Ukazuje nakolik činnost spol. kryta z vlastních zdrojů a jaké je její úvěrové zatížení
 - Problematické – málo vypovídající o skutečné situaci
 - ZOK od koncepce ZK upouští (u s.r.o. – 1Kč)
- V průběhu existence společnosti se mění její majetková struktura → mění se i majetková podoba ZK
 - Nesprávná představa: vklady zůstávají nedotčeny a použijí se jen pro případ ztrát

Podíl

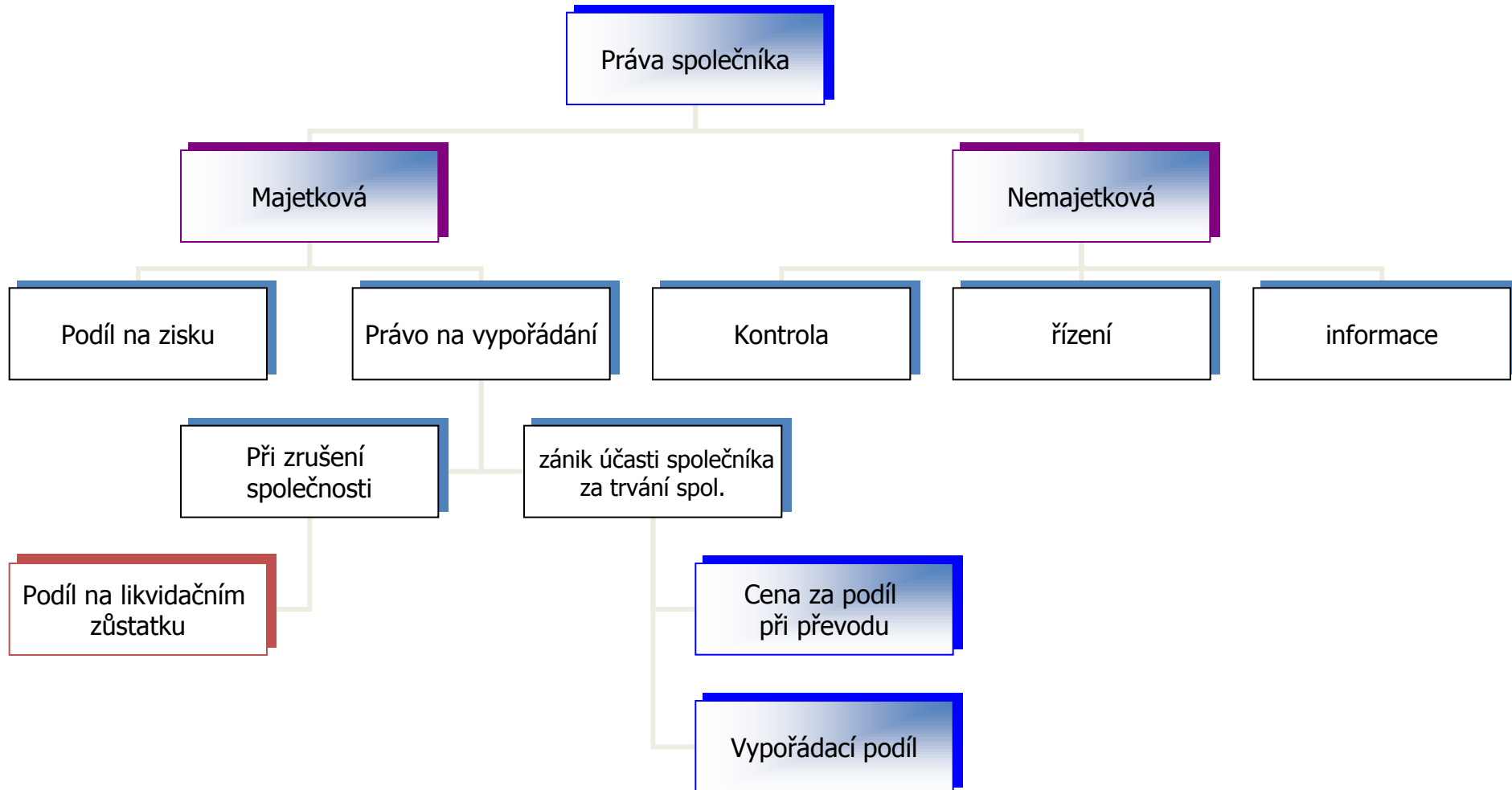
- Vyjadřuje vnitřní vztahy ve společnosti (včetně vztahu společníka ke společnosti)

Společník ●—————● Obchodní společnost

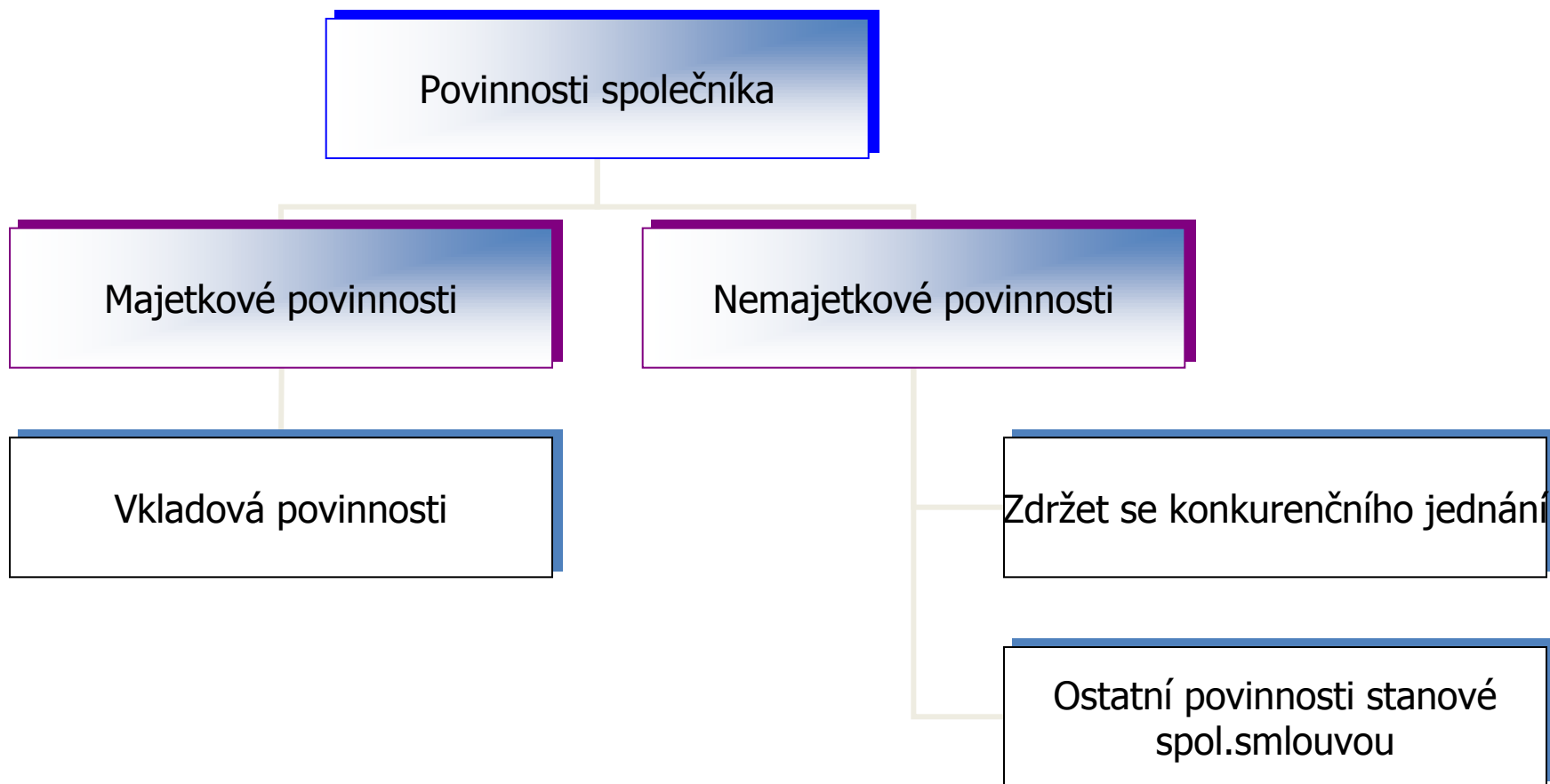
– Obsahem vztahu: práva a povinnosti

- Jednota obchodního podílu
 - společník může mít pouze **jeden** podíl
 - vyj: a.s., s.r.o. pokud vydalo kmenové listy
- Míra uplatnění vlastní vůle ve společnosti
 - Velikost: Poměr výše vkladu k celkové výši ZK
 - » U s.r.o. lze stanovit odlišně ve spol.smlouvě
 - Určuje rozsah majetkových a nemajetkových práv

Práva společníka vyjádřená velikostí podílu

Povinnosti společníka vyjádřené velikostí jeho podílu

2 ETAPY rušení společnosti v čase

ZRUŠENÍ
SPOLEČNOSTI

*Ukončení
ekonomické
činnosti*

ZÁNIK
SPOLEČNOSTI

*Ukončení její
právní
existence
jako PO*

Způsob a forma zrušení

- **Způsoby** zrušení

- Dobrovolné
 - Rozhodnutí společníků
- Nucené
 - Rozhodnutí soudu

- **Formy** zrušení

- S likvidací – pravidlo
 - Likvidace jejího obchodního jmění s cílem uspokojení věřitelů a rozdělení likvidačního zůstatku
- Bez likvidace
 - Formy přeměn společností

Důvody zrušení společnosti s likvidací

- Na základě **rozhodnutí společníků**
 - Uplynutím doby
 - Dosažením účelu
 - Dnem uvedeným v rozhodnutí společníků
- Na základě **rozhodnutí soudu**
 - vyvíjí **nezákonnou činnost**
 - **nemá déle než dva roky statutární orgán**
 - **pozbyla všechna podnikatelská oprávnění**
 - **není schopna po dobu delší než 1 rok vykonávat svou činnost a plnit tak svůj účel**
 - nemůže vykonávat svou činnost pro **nepřekonatelné rozpory mezi společníky**

Další případy stanovené u jednotlivých společností, např. smrt společníka v.o.s.

Likvidace

- Mimosoudní vyrovnání majetkových vztahů zanikající PO
- Vstupuje dnem kdy byla zrušena
- U obch.firmy se musí uvádět dovětek
 - „v likvidaci“
- Vstupu do likvidace i osoba likvidátora se zapisují se do OR
- Zánik obchodní korporace, neznamená automaticky také zánik ručení za její závazky. Při zrušení obchodní korporace s likvidací **ručí společníci za její dluhy i po jejím zániku** a to do výše svého podílu na likvidačním zůstatku, nejméně však v rozsahu, v němž ručili za jejího trvání.

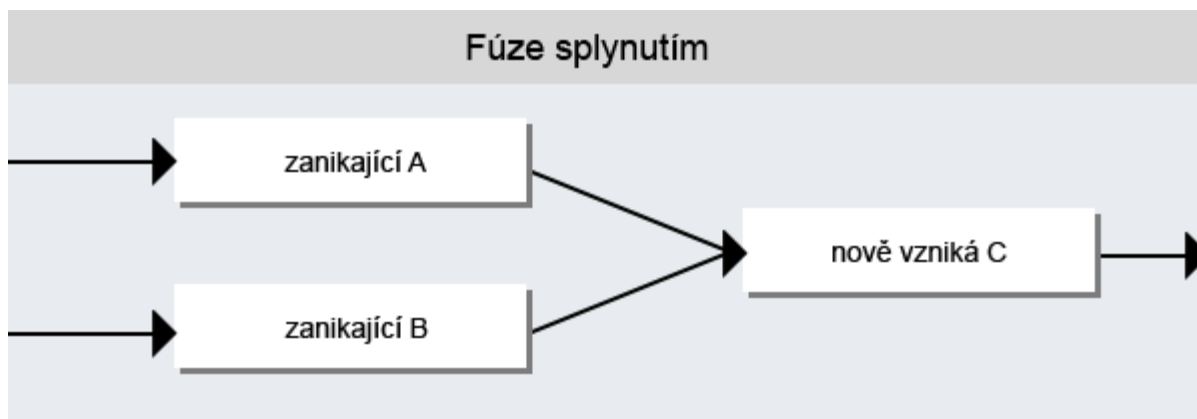
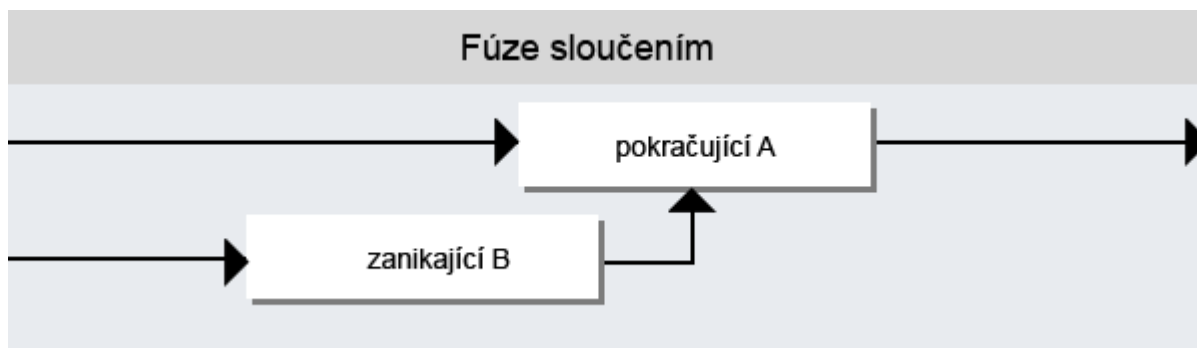
Likvidátor

- **Jmenování likvidátora - FO**
 - Při dobrovolném zrušení – likvidátora vybere společnost sama
 - Při nuceném zrušení – vybrán soudem
 - Soud může jmenovat likvidátorem i společníka nebo člena statutárního orgánu bez jeho souhlasu
 - Je orgánem společnosti – jedná jejím jménem a nese odpovědnost
- **Povinnosti:**
 - Oznámit vstup do likvidace všem věřitelům (výzva)
 - Zveřejnit vstup do likvidace v obchodním věstníku (výzva)
 - Jestliže zjistí předlužení, musí podat insolvenční návrh
 - Do 30 dnů od skončení likvidace podat návrh na výmaz spol. z OR
- **Oprávnění**
 - Oprávněn činit jen úkony směřující k likvidaci
 - Plnit závazky – přednostně mzdové nároky zaměstnanců
 - Přijímat plnění
 - Zastupovat společnosti před soudy a jinými orgány
- **Návrh na rozdělení likvidačního zůstatku** mezi společníky
 - Likvidace končí rozdělením likvidačního zůstatku

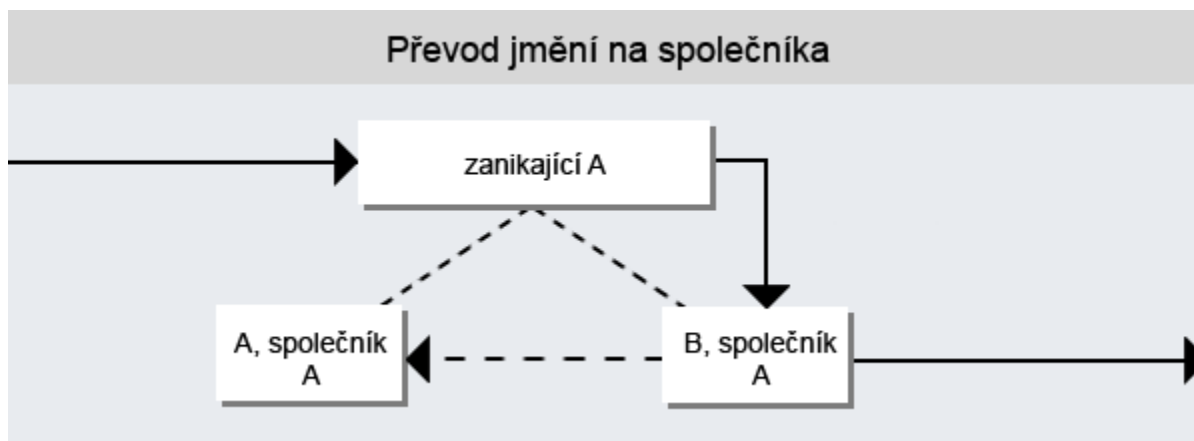
Zrušení společnosti bez likvidace

- Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev
- Lze pouze na základě **rozhodnutí společníků**, pokud přechází jmění na právního nástupce
- K přeměně společnosti může dojít
 - **Fúzí**
 - Sloučením
 - splynutím
 - **Převodem jmění na společníka**
 - v.o.s. – zbyli 2 společníci a na straně jednoho jsou zákonné důvody ukončení členství
 - k.s. – pouze pokud zánik členství všech komanditistů a zůstane 1 komplementář
 - s.r.o. – společník musí mít min 90% podíl
 - a.s. – majitel akcí s hodnotou 90% základního kapitálu
 - **Rozdělením**
 - Rozdělení se založením nových společností
 - Rozdělení sloučením
 - Kombinací forem
 - **Změnou právní formy**

Fúze

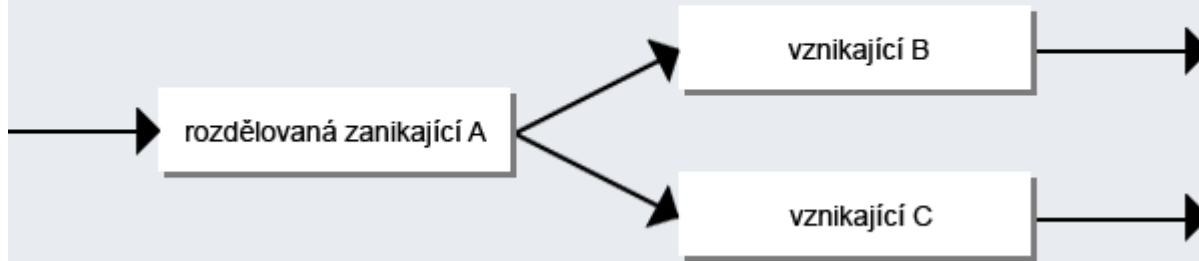

Převod jmění na společníka

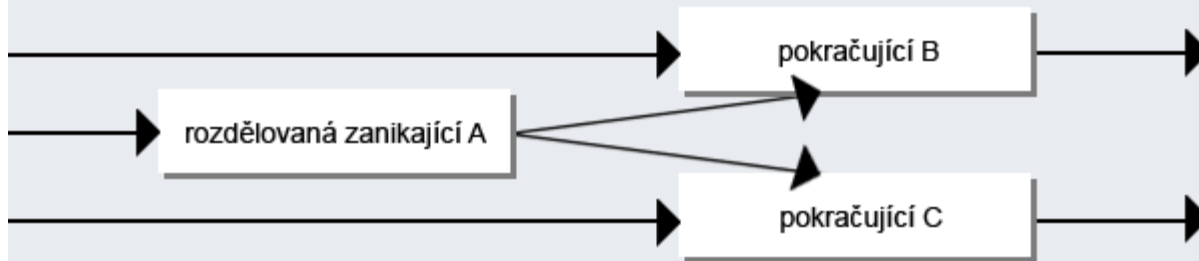

Rozdělení

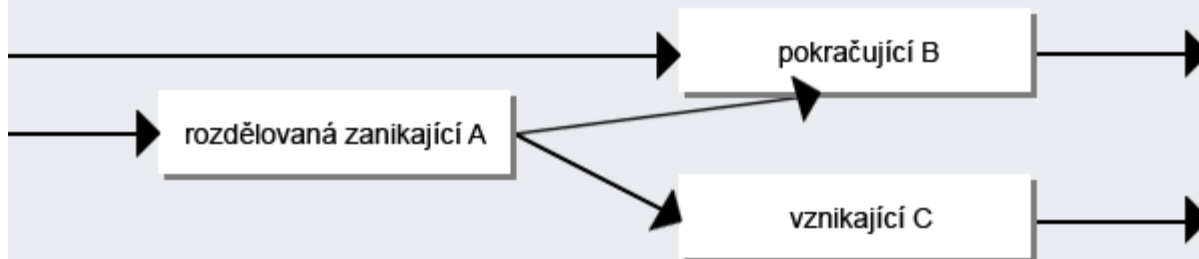
Rozdělení se vznikem nových společností

Rozdělení sloučením

Kombinace rozdělení se vznikem nových společností a sloučením

Orgány obch.korporací

- Na vrcholu každé obchodní korporace stojí **nejvyšší orgán**. Tímto orgánem jsou
 - v osobní společnosti všichni její společníci,
 - v kapitálové společnosti valná hromada
 - v družstvu členská schůze.
- Kromě nejvyššího orgánu může obchodní korporace mít **kontrolní orgán**, kterým je
 - dozorčí rada, kontrolní komise nebo jiný obdobný orgán.
- Kromě toho má každá obchodní korporace svůj **statutární orgán**
 - Je-li vícečlenný, každý člen zastupuje obch.korporaci **samostatně** (pokud neurčí zakladatelské jednání **jiný způsob**)

Péče řádného hospodáře

- Kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou **loajalitou** i s potřebnými **znalostmi** a **pečlivostí**.
- Korekce:
 - *Při posouzení, zda člen orgánu jednal s péčí řádného hospodáře, se vždy přihlédne k péči, kterou by v obdobné situaci **vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba***

Střet zájmů

- Oznamovací povinnost:
 - při výkonu funkce člena orgánu může **dojít ke střetu jeho zájmu se zájmem obchodní korporace**
 - Pokud člen orgánu obchodní korporace hodlá **uzavřít s touto korporací, mimo rámec běžného obchodního styku, smlouvu**

Kontrolní (příp. nejvyšší) orgán může na vymezenou dobu **pozastavit člena orgánu, který oznámí střet zájmu, výkon jeho funkce**

Vyloučení z orgánu soudem

- **Soud může rozhodnout o vyloučení**
 - výkon jeho funkce s přihlédnutím ke všem okolnostem případu vedl k **úpadku** obchodní korporace
 - v posledních 3 letech opakovaně a závažně **porušoval péči řádného hospodáře**

Právní mocí rozhodnutí o vyloučení přestává být osoba, které se rozhodnutí týká, **členem statutárního orgánu ve všech obchodních korporacích**

Ručení členů orgánů

- Soud může rozhodnout, že člen nebo bývalý člen statutárního orgánu ručí za splnění jejich povinností, pokud
 - bylo rozhodnuto, že **obchodní korporace je v úpadku, a**
 - člen nebo bývalý člen statutárního orgánu obchodní korporace **věděli nebo měli a mohli vědět**, že je obchodní korporace v hrozícím úpadku a v **rozporu s péčí řádného hospodáře neučinili** za účelem jeho odvrácení vše potřebné a rozumně předpokladatelné.